

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในการวิจัยครั้งนี้มีการดำเนินการวิจัยคือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูหัวหน้างานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 130 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมคือแบบสอบถาม ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 130 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปและหาค่าทางสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 สรุปได้ว่า

1. ครูหัวหน้างานวิชาการมีความคิดเห็นด้วยว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกระตุ้นปัญญา ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

2. ครูหัวหน้างานวิชาการมีความคิดเห็นด้วยว่าพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน และด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r = .923$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยที่ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการได้ร้อยละ 85

อภิปรายผล

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกระตุ้นปัญญา ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยนต์ เสรีเรืองยุทธ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามการรับรู้ของโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนมีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารอยู่ในระดับการปฏิบัติเกือบเป็นประจำ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะและคุณสมบัติของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง ด้านการจัดการกับการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง และด้านการสร้างองค์การแห่งการเปลี่ยนแปลง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของภิรมย์ ถินถาวร (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของข้าราชการครูโรงเรียนในอำเภอบ้านโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน คือ การจูงใจเชิงدلใจ การเป็นแบบอย่าง การกระตุ้นการใช้ปัญญา การสร้างและการสื่อสารวิสัยทัศน์ และการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายคน และสอดคล้องกับงานวิจัยของไพศาล แสนยศบุญเรือง (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่มีความสัมพันธ์กับความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นว่าทุกข้อที่มีระดับพฤติกรรมมาก ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการสร้างแรงบันดาลใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาต้องพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงซึ่งจะสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่

เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว ต้องตระหนักและให้ความสนใจต่อการพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ในการบริหารงาน มีความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสถานศึกษาเพื่อจะได้กำหนดทิศทางของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น

2. จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน และด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญเดิม เจริญ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับคือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน และด้านการนิเทศการศึกษา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของบรรจงศักดิ์ จินดาเป็น (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก ศูนย์พัฒนาเครือข่ายวิชาการ ตำบลหนองสนม อำเภอวานรนิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขตภร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการ การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการดังนี้ 1) ผู้บริหารมีพฤติกรรมที่แสดงออกในการวางแผนการดำเนินงานในด้านต่างๆ ของงานวิชาการ 2) ผู้บริหารมีพฤติกรรมที่แสดงออกในการติดตาม กำกับ ควบคุม นิเทศสนับสนุนการบริหารงานวิชาการจนประสบความสำเร็จ และ 3) ผู้บริหารมีพฤติกรรมที่แสดงออกในการส่งเสริม ประสานงาน และประเมินผลทางด้านวิชาการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ทั้งนี้การบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลักของสถานศึกษา เป็นหน้าที่หลักของสถานศึกษา ถือเป็นหัวใจของสถานศึกษา สถานศึกษาแต่ละแห่งจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา จะสร้างนักเรียน

ให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม และคุณสมบัติที่ต้องการ เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไป

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r = .923$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยที่ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการได้ร้อยละ 85 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพท แดบเงิน (2552 : 191) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.69 และเมื่อพิจารณาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยรวมกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนรายด้าน และพิจารณาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงรายด้านกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน โดยภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้านเช่นเดียวกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของพรศิษฐ์ คำรอด (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิภาพการบริหารงานตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทั้งนี้ สถานศึกษาเป็นองค์กรหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการจะประสบความสำเร็จนั้นจะเป็นตัวบ่งชี้ว่าการจัดการศึกษาหรือการบริหารศึกษานั้นประสบความสำเร็จหรือไม่ก็คือประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ วิสัยทัศน์ รวมถึงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในการส่งเสริมสนับสนุนครูให้ได้พัฒนาและทันต่อการเปลี่ยนแปลงให้เกิดผลตามเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อให้การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ครูหัวหน้างานวิชาการมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ ด้านกระตุ้นปัญญา ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล จุดอ่อนที่ควรได้รับการพัฒนาและปรับปรุงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลซึ่งมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ควรกำหนดนโยบายพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล เพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความเข้าใจถึงความแตกต่างของบุคคลากรเป็นรายบุคคล ซึ่งจะส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่ดีและเกิดประสิทธิภาพของงานให้ดีขึ้น

1.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล เพื่อผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อครูโดยการให้โอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ สร้างบรรยากาศในการทำงาน รวมทั้งเข้าใจและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ครูหัวหน้างานวิชาการมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน และด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร จุดอ่อนที่ควรได้รับการพัฒนาและปรับปรุงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 คือ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรซึ่งมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร เน้นการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน เพื่อให้ครูได้พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ เจตคติและทักษะ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ผู้เรียนให้เกิดทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์และ

คิดสร้างสรรค์ ตลอดจนให้รู้จักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และนำผลการวิจัย เสนอให้
ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับรู้เพื่อเป็นแนวทางให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิชาการให้มากขึ้น

1.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษา อบรมเกี่ยวกับหลักสูตรและการบริหาร
หลักสูตร เพื่อทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน สามารถพัฒนาความรู้ เจตคติและทักษะ
เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

ตามที่ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะทั่วไปดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษา
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ควรทำ
การวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและอุปสรรคต่อความสำเร็จของภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
สถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการ
บริหารงานวิชาการในสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.4 ควรศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นครูหัวหน้างานวิชาการในสถานศึกษาที่มีประสบการณ์
ในการทำงานแตกต่างกัน เพื่อให้เห็นความแตกต่างในด้านความคิดเห็น